

ONDERWEG

Kerkblad van de Protestantse Gemeente Elst (Gld.)

46e jaargang nr. 8 • Oktober 2025

MEDITATIE

‘Geroepen zijn’

Zondag 19 oktober wordt er op verschillende manieren aandacht besteed aan het feit dat ik 25 jaar predikant ben in de Protestantse Gemeente Elst. Dankbaar en met veel vreugde kijk ik op deze jaren terug. Samen met mensen binnen en buiten de kerk heb ik allerlei activiteiten kunnen organiseren die het visioen van de Messias een stukje dichterbij brachten. Een visioen waarin voor ieder mens op aarde een eerlijke en rechtvaardige plek is gereserveerd. Het is tegelijk ook een moment voor bezinning op wat het nu betekent om vandaag de dag predikant te zijn. Waar ben je toe geroepen om het eens meer kerkelijk uit te drukken.

Nu is volgens de grote kerkhervormer Maarten Luther ieder mens een ‘geroepene’. Hij sprak namelijk over het ‘priesterschap der gelovigen’. Iedereen is priester voor het aangezicht van God, wat voor werk je ook doet. Het werk van de fietsenmaker die iedere dag fietsen repareert is net zo waardevol als het werk van een predikant. Luther vertaalt daarom in zijn bijbel-vertaling naar de volkstaal het woord ‘arbeid’ dan ook met ‘beroep’. Iedere gelovige mag zijn beroep zien als roeping. De waarde van arbeid ligt niet in wat we doen, maar hoe en waarom we arbeiden. Je werkt als mens niet voor de overheid, of voor een werkgever, maar je werkt om Gods rijk op aarde vorm te geven. Het beroep is een roeping van God om God in de wereld te dienen, en om onze naaste te helpen.

Hoe je je roeping vorm en inhoud geeft ontdek je in relatie met God. Juist in de stilte kun je de stem van de heilige Geest verstaan. Het is de kunst om je niet laten leiden door trends of verwachtingen van anderen, maar geloven dat je een onderdeel mag zijn om het visioen van de Messias concreet te maken in je eigen levenssfeer. Nu blijft de vraag staan op welke manier ik dit als predikant geprobeerd heb. Ik zie het als mijn roeping om de verhalen uit de bijbel in dialoog te laten gaan met het leven van mensen nu. Het zijn zingeavingsverhalen die het leven van mensen

richting willen geven. Juist in de oeroude verhalen die vol levenssymboliek zijn ontdek je als mens op wat voor manier je in het leven kunt gaan staan. Welke waarden en normen streeft je naar? Wat houdt een ‘goed leven’ in? We mogen als mensen in alle vrijheid ons leven waardevol maken en betekenis geven en als predikant ben ik geroepen om de dialoog tussen de mens en de bijbel gaande te brengen. Als predikant ben je geroepen om mensen uit te dagen om in de spiegel van de verhalen uit de bijbel te kijken en je af te vragen: wie ben ik en hoe geef ik handen en voeten aan de droom van een eerlijke maatschappij.

Tevens zie ik het ook als mijn roeping om van de gemeente van de Messias een plek te maken die tegen de tijdgeest van haast en polarisatie ingaat. We leven, helaas zou ik zeggen, in een wereld waar vluchtigheid de plaats heeft ingenomen van duurzaamheid. Juist in de gemeente van de Eeuwige oefenen we ons in duurzame relaties die standhouden tegen populariteit en populisme. Werkelijke Liefde zoals Christus die ons heeft voorgeleefd bestaat vooral uit het duurzaam volhouden en betrouwbaar zijn voor de ander. Haast staat tegenover liefde.

Het behoort tot de roeping van een predikant om de gemeente van Christus op te bouwen tot een ontmoetingsplek waar zingeavingsverhalen, rituelen, symbolen en verbinding centraal staan. In de gemeente van de Messias gaat het niet om winst, rendement of groei maar om de relatie met God, de natuur en de ander. We gaan niet uit van de maakbaarheid van het leven dat tot een succesverhaal moet uitgroeien. We beseffen dat we mensen zijn van goede wil die regelmatig tekort schieten en de plank soms flink kunnen misslaan. In de gemeente van de Messias mag je juist je tekortkomingen benoemen en voor je fouten vergeving vragen. Daarnaast is het ook een plek van hoop en vrede.

Bonhoeffer benadrukte dat geloof geen abstract concept is, maar een beslissing die concrete consequenties heeft. Christenen zijn geroepen tot een actieve navolging van Christus, een gehoorzaamheid aan Gods wil die hen dwingt te handelen. Sinds januari 2023 ben ik voor 50% van mijn werktijd in de PG-Elst aangesteld als diaconaal predikant. Meer dan anders bestaat

mijn roeping uit het aan de orde stellen van de diaconale taak van de gemeente.

De basisregel waarin diaconaal handelen wordt vormgegeven, is bondig samengevat in de woorden: 'heb je naaste lief zoals jezelf', (Mattheüs 22: 39). Dit is een stevige basis voor diaconaat. Dit liefhebben van de naasten wordt concreet in de houding die Jezus had naar de meest kwetsbare mensen in zijn omgeving. Hij treedt keer op keer op ten gunste van mensen die ziek zijn of uitgestoten, die honger hebben, geen thuis hebben of in de gevangenis zitten. Diaconaat is met andere woorden: de kwetsbaren een stem geven en tegelijk hun situatie in de samenleving verbeteren.

In de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland staat het als volgt verwoord in artikel X, 2: De gemeente vervult haar diaconale roeping in de kerk en in de wereld door in de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid te delen wat haar aan gaven geschonken is, te helpen waar geen helper is en te getuigen van de gerechtigheid van God waar onrecht geschiedt.

Dit is voor mij een heldere leidraad om mijn roeping als predikant concreet te maken. Samen me anderen 'helpen waar geen helper is'. En dat in het vertrouwen dat Gods geest ons daarbij helpt.
Jeroen Jeroense

KERKDIENTEN

De kerkdiensten zijn ook te volgen of terug te kijken via de website www.pg-elst.nl of kerkdienstgemist.nl

Zondag 5 oktober

10.00 uur KERK

Ds. Jac. Franken
organist: IJ. ter Haar

12.00 uur KERK

orgelconcert

19.00 uur KERK

Ademviering
Henk Minnema
organist: D. Luijmes

Zondag 12 oktober

10.00 uur KERK

Ds. W. Lindeman
organist: D. Luijmes

Zondag 19 oktober

10.00 uur KERK
12+

jubileumviering
Ds. P.J.G. Jeroense
organist: J. Jansma

Zondag 26 oktober

10.00 uur KERK

Ds. Th. de Zwart
organist: D. Luijmes

Zondag 2 november

10.00 uur KERK

Ds. M. Muijen
organist: J. Jansma

12.00 uur KERK

orgelconcert

19.00 uur KERK

Ademviering
Henk Minnema
organist: J. Jansma

TOELICHTING DIENSTEN

Ademviering 5 oktober 2025

Elke eerste zondag van de maand is er een oecumenische ademviering in de Grote kerk te Elst, van 19.00 tot 19.45 uur. Een viering, zoals de naam het al zegt, om op adem te komen, om de stilte te zoeken, te luisteren naar een Bijbeltekst, een gedicht.

Het is een viering, waarin ook gezongen wordt. Vaak zijn het korte, meditatief gezongen liederen uit Taizé, die enkele keren worden herhaald. En om het oecumenisch karakter te onderstrepen richten we onze aandacht op een zestal iconen. Vijf daarvan keren iedere viering terug, de zesde staat te boek als de icoon van de maand. In de viering van 5 oktober is Franciscus van Assisi icoon van de maand.

Volgens het Oosters Christendom is ieder mens een icoon. We zijn als mens immers geschapen naar het beeld van God. Helaas straalt het licht van God slechts mondjesmaat in ons door. Maar gelukkig is er iemand als Franciscus van Assisi, die voluit icoon is. Ook vandaag de dag laat hij ons zien, wie God is. Ik kan uit ervaring spreken. Vooral in het protestantse geloof van mijn jeugd stond het woord centraal. Risico is daarbij, dat

het woord abstract blijft, ook het Woord dat je met een hoofdletter schrijft. God is dan ver weg. Hij heeft niets uit te staan met het leven van alledag.

Voor mij kwam daar verandering in, toen ik me aansloot bij de Emmaus gemeenschap van Langeweg. Ik maakte daar kennis met een Kapucijn en een Claris, twee kloosterlingen uit de Franciscaanse familie. Elke ochtend was er een korte viering, die doet denken aan de ademviering van nu. We braken het brood en deelden het leven in alle eenvoud. Het Woord werd vlees, daalde neer, precies die beweging in het Zonnelied van Franciscus. Ja, je probeert dan misschien God te zoeken, verticaal, recht omhoog, maar eerst moet je terug, terug naar de aarde om je te verbroederen met zon en maan, met de elementen wind en vuur, water en aarde. Dit alles resoneert in mij, als ik oog in oog sta met de icoon van Franciscus op 5 oktober 2025, één dag na de vierde oktober, waarop hij wordt herdacht. Wie gaat er met mij mee? Vanaf 19.00 uur ben je welkom op het koor van de Grote Kerk te Elst.

Henk Minnema

'Vier het leven' 19 oktober

*Vier vaker, lach veel, hou vast
Niet bewegen, 't is goed, 't is af
En misschien nog iets mooier dan dat
Vier vaker, lach veel, hou vast
Bløf & Bente Fokkens*

'Vier het leven' is het thema voor de viering op deze zondagmorgen. Al meer dan 25 jaar mag ik als predikant in de PG-Elst voorgaan in vieringen. Samen met organisten, kinderkerkleiding, jongerenwerk, kosters, ambtsdragers, gemeenteleden, enz. vieren we dat de Eeuwige als bron van licht en leven ons leven betekenis mag geven. Deze vieringen hebben we op allerlei verschillende manieren vormgegeven. Soms als multimedia viering, een andere keer als theaterviering, weer een andere keer als poëzie of filosofie viering. Te veel om op te noemen. Het was altijd weer een 'feest' om met veel verschillende mensen te vieren dat de gemeente samenkomt rondom de liefde van Christus. Vieren doen we als gemeente

als teken dat niet de machten in de wereld het laatste woord hebben, ook al lijkt dit vaak zo, maar dat we geloven en hopen dat de Eeuwige de hemel op aarde zal realiseren. 'Vieren' als tegenkracht tegen moedeloosheid en machteloosheid.

In de viering zal de Houseband het lied 'Hoe houd ik dit vast' tot leven roepen. Een prachtig lied van Blof en Bente Fokkens: 'Vier vaker, lach veel, hou vast'. Ook Gerburg Frenzel en Jaap Jansma werken van harte mee.

De bijbeltekst die in deze viering wordt gelezen is: Prediker 9: 7-9

'Dus eet je brood met vreugde, drink met een vrolijk hart je wijn. God ziet alles wat je doet allang met welbehagen aan.'

Draag altijd vrolijke kleren, kies een feestelijke geur.

Geniet van het leven met de vrouw die je bemint. Geniet op alle dagen van je leven, die God je heeft gegeven.'

We blijven als gemeente van de Messias vieren, soms tegen de klippen op.

Vrede en alle goeds

Ds. Jeroen Jeroense

Heilig Avondmaal aan huis

Op zondag 9 november zal in de dienst op zondagmorgen het Heilig Avondmaal weer bediend worden. In de week die voorafgaat aan deze dienst is er op donderdag 6 november weer de mogelijkheid om thuis brood en druivensap te ontvangen. Mocht u hiervoor graag in aanmerking komen, dan kunt u zich opgeven bij het kerkelijk bureau (info@pg-elst.nl). Er wordt dan een afspraak met u gemaakt voor het tijdstip waarop een diaken en ik bij u langskomen. Als u graag wil dat er iemand anders ook bij aanwezig is, mag dat natuurlijk ook! Schroom niet om u aan te melden! Deel gerust in deze bijzondere momenten. Van harte uitgenodigd!
Hartelijke groeten,
Ds. Aafke Zaal

AGENDA ACTIVITEITEN EN BIJeenKOMSTEN OKTOBER 2025

Er zijn e-mailadressen en telefoonnummers vermeld bij de personen die informatie over een activiteit kunnen geven.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de data en tijden die in de agenda genoemd worden.

De organisatoren van de activiteiten hebben de verantwoordelijkheid.

elke werkdag

Morgengebed

9.00-9.15 uur De Ruimte

info: Henk Minnema

Een dagelijks moment van bezinning met tekst, zang en gebed.

elke dinsdagmiddag

Dagkoor De Ruimte

13.00-15.00 uur De Ruimte

info: Herman Schimmel

elke woensdagmorgen

Crea(t)uur

10.00-12.00 uur De Ruimte

info: Mien Floors of Bertie Weernekers

Neem je hobby mee naar De Ruimte. Om 10.00 uur drinken we een lekker kopje koffie of thee met elkaar.

elke donderdagavond

Eten en Ontmoeten

17.30-19.30 uur De Ruimte

info: Marja de Leeuw

Kom en schuif aan. Samen eten zonder zelf te hoeven koken is makkelijk en brengt gezelligheid. Aanmelden is mogelijk tot 12 uur op de woensdag voorafgaand bij het kerkelijk bureau.

elke vrijdagmorgen

De Stamtafel actueel

10.00-11.00 uur De Ruimte

info: Jeroen Jeroense

Elke vrijdagochtend een item uit de actualiteit. Geen enkel onderwerp wordt geschuwd. Zoek een plaatsje aan de tafel.

vrijdag 3 oktober **Ruimtewandeling**
13.00 – 17.00 uur De Ruimte
Inspirerend om met anderen nieuwe wegen te gaan. Al wandelend leer je elkaar beter kennen.

woensdag 8 oktober **ABC Kring**
21.45 uur (zij ingang) Kerk Zegen voor de Nacht
info: Aafke Zaal

woensdag 8 oktober **Theologisch Café**
20.00-21.30 uur De Ruimte Beeldverbod
info: Jeroen Jeroense

maandag 13 en donderdag 16 oktober
20.00-21.30 uur **Lectori Salutem**
De Ruimte
info: Aukje Spoelstra

maandag 13 en 27 oktober **Spelletjesmiddag**
14.30-16.00 uur De Ruimte
info: Els den Daas, Joke Crajé

maandag 13 en 27 oktober
20.15-21.00 uur **Christelijke meditatie**
Grote Kerk
info: Els Meulbroek

zondag 19 oktober **Rumi en Franciscus**
15.00-17.00 uur Koor Grote Kerk
info: Jeroen Jeroense

zondag 19 oktober **Spiritueel café**
20.00-21.30 uur Grote Kerk
info: Jeroen Jeroense

maandag 20 oktober **Poëzie-middag**
15.00-16.30 uur, De Ruimte
info: Joleen Kruijt, Jeroen Jeroense
Een gedicht brengt vaak beter onder woorden wat we voelen dan een geschreven verhandeling. Veel gedeelten uit de bijbel zijn pure poëzie. Iedereen is welkom. Indien u de gedichten van te voren wilt ontvangen dan kan dit. Stuur dan een verzoekje per mail naar joleenkruijt@gmail.com

maandag 20 oktober **Filosofiekring**
14.00 uur De Ruimte
info: Henk Minnema

woensdag 22 oktober **Film die er toe doet**
20.00-22.00 uur Small Things like These
De Ruimte
19.30-20.00 uur: inloop

zaterdag 25 oktober **Ruimtefietsen**
9.00 uur De Ruimte
info: Leo van Strien

TOELICHTING AGENDA

ABC kring weer gestart!

Begin september zijn we weer gestart met het nieuwe seizoen van de ABC-kring. Voor de vakantie werd de wens al uitgesproken om met deze kring door te gaan na de vakantie, als dat mogelijk was en daarom organiseerden we vorige maand een 'kick-off' avond, waarop we met elkaar de lijnen uitzetten voor het nieuwe seizoen.

Nadat we eerst gezellig hadden bijgepraat en onze verwachtingen en wensen voor de komende bijeenkomsten met elkaar gedeeld hadden, kwamen we tot de volgende opzet: we komen één keer in de maand bij elkaar en gaan op onze bijeenkomsten een 'proeverij van bijbelverhalen' doen. Dat wil zeggen: we laten een aantal verschillende bijbelteksten aan bod komen en gaan die op verschillende manieren verkennen: creatief, actief, meditatief. Zo gaan we bijvoorbeeld op zoek naar een rolmodel voor ons eigen geloof aan de hand van een oermoeder. We gaan in gesprek over geloof en maatschappij aan de hand van een profeet. We verdiepen ons in een psalm om het thema bidden uit te spitten. We leggen een bijbelverhaal in ons midden om ons over te verwonderen en om door geïnspireerd te worden, we lezen een brief van Paulus om met elkaar te praten over wat het betekent om met elkaar gemeente te zijn (en of je misschien ook zonder kan). Ook onderwerpen als: hoe geef je handen en voeten aan je geloof in je gezin en in de opvoeding met je kinderen, hoe ga je om met je omgeving die niet bekend is met geloven/de kerk en wat moet je je voorstellen bij 'zegenen.... komen allemaal aan bod!

Kortom, er is van alles te proeven in het nieuwe seizoen! We hopen op smakelijke bijeenkomsten, waar we voldaan op terug zullen kijken na afloop!

Iedere bijeenkomst wordt afgesloten met de Zegen voor de Nacht.

Een korte, ingetogen samenzijn in de kerk met stilte, muziek, een gebed en een zegen. Een kwartiertje voor jezelf en bij God om de dag mee af te sluiten.

Wie wil mag er aan meedoen. En ook wie niet aan de ABC-kring zelf meedoet, is daar weer van harte bij welkom!

Zegen voor de Nacht:

21.45 uur -22. 00 uur in de kerk (zij-ingang kerk)

8 oktober 24 februari

12 november 25 maart

17 december 12 mei

13 januari

Hartelijke groeten,

Ds. Aafke Zaal en Lisette Brandsma

Theologisch Café: Beeldverbod woensdag 8 oktober

Deze avond bespreken we een essay van Dick Kruijt: 'het 'Beeldverbod', waar Jodendom en Islam zich vrij strikt aan houden, en waar het christendom een merkwaardige, ambivalente positie in inneemt.

Waarom de huiver voor beelden? Is dat alleen vanwege de menselijke geneigdheid beelden op de één of andere manier te verabsoluteren, er kracht in te zien waaraan mensen/machten/ideologieën gezag aan ontleen? Het begrip 'beeldvorming' doet de laatste jaren enorm opgeld. In een overvloedige beeldcultuur moet vrijwel alles in aansprekende beelden worden omgezet, anders komt het niet overtuigend over. Maar worden ze dan geen middelen van manipulatie?

Wat zijn 'beelden'? Blijven we hangen in een discussie over 'gesneden beelden'? Wat beoogde Rembrandt met zijn bijbelse schilderijen? Zijn vastgelegde formuleringen, zienswijzen over hoe God moet zijn, zeg maar de dogma's die in de kerkelijke leer zijn geformuleerd, in feite ook niet 'beelden' die afgodische uitwerking kunnen hebben?

Kortom, gespreksstof genoeg over de kracht, de zwakte en het gevaar van beelden.

In de pauze drinken we een kloosterbier om even op adem te komen.

Ds. Dick Kruijt, pastor John Rademakers, ds. Jeroen Jeroense

Christelijke meditatie

maandag 13 en 27 oktober

Elke tweede en vierde maandagavond klinkt in de kerk het geluid van de klankschaal: welkom bij de Christelijke meditatie.

Een bijbeltekst, een gedicht, daarna zijn we stil en reflecteren we op wat we hoorden of we verblijven in de stilte.

In de komende maanden luisteren we naar de inspiratie vanuit het Latifagebed.

Het is een gebed of meditatie, dat zijn oorsprong kent in het soefisme, een mystieke stroming binnen de islam.

In het gebed worden met enkele woorden de subtiële kwaliteiten van het bestaan genoemd. Bewuste ademhaling en aandacht voor ons lichaam zorgen ervoor, dat er contact gemaakt wordt met wat een mens ten diepste beweegt (onder andere verlangen, hopen, geloven). We maken daarbij gebruik van teksten uit de bijbel. Iedereen is welkom.

Els Meulbroek

Leeskring Lectori Salutem

maandag 13 en donderdag 16 oktober

We bespreken dan: Sacha Bronwasser: 'LUISTER' (2023)

Van harte welkom! (wilt u zich even aanmelden voor een van de avonden?)

Aukje Spoelstra, aukje@spoelstranet.nl

'Rumi en Franciscus', zondag 19 oktober

Rumi is wellicht de bekendste dichter uit de Perzische wereld. Zijn gedichten worden nog steeds door miljoenen mensen gelezen.

Rumi of ook wel Mevlana genoemd, dat 'meester' betekent, leefde van 1207 tot 1273, eerst in Balg in het huidige Afghanistan en vanaf zijn eenentwintigste in Konya in Turkije. Het verhaal gaat, dat hij, toen hij in hogere sferen zijn huis verliet en langs de werkplaats van een smid kwam, in de hamerslagen de klanken 'Allah, Allah' hoorde en op dit ritme op straat spontaan begon te draaien. De smid ging meedoen en zo is de 'sema', het luisteren naar muziek, zingen en dansen ontstaan. We kennen dit ook wel onder het zogenaamde 'derwijs-dansen'.

Dansen doe je als je boven de werelden uitstijgt, je hart aan stukken scheurt en je ziel overgeeft,'

schreef Rumi, de stichter van de wervelende derwisjen uit Turkije. De wervelende derwisjen zijn aanhangers van het soefisme, een wereldse, ascetische vorm van de islam.

Bij de Derwisjdansen draait een derwisj steeds rond zijn eigen as.

De rechterhandpalm wijst daarbij naar boven. Dit om de zegen of liefde van God te ontvangen. De linkerhandpalm wijst naar beneden. Dit om de Goddelijke Liefde door te geven aan de aarde.

De spiritualiteit van Rumi heeft veel overeenkomsten met die van Franciscus van Assisi. Hij leefde in dezelfde tijd als Rumi, namelijk: van 118-1226. Franciscus werd geboren als zoon van een rijke lakenkoopman in Assisi, Italië. Na een onbezorgde jeugd begon er in zijn vroege volwassenheid iets te wringen in zijn leven van luxe en feesten met vrienden. Een langdurig bekeringsproces volgde, waarin Franciscus gaandeweg ontdekte wat hij het liefste wilde: Christus radicaal navolgen. Vol liefde en in eenvoud. Hij brak met zijn ouders en zijn oude leven en begon een armoedig, bedelend en rondtrekkend bestaan.

Protestantse Gemeente Elst

Ontmoet Rumi & Franciscus

Zondag 19 oktober 2025

Grote Kerk Elst

 Programma 15:00-17:00
kerk open vanaf 14:30 uur

Maak kennis met Rumi door Emrullah Erdem
Maak kennis met Franciscus door Melissa Schilderink
Sema ritueel door Abdulkadir Dikici

Een unieke belevenis in de Overbetuwe

Hij behandelde mens en dier als zijn broers en zussen, want dat is hoe hij alle schepselen zag: als broeders en zusters geschapen uit dezelfde bron. Aan het einde van zijn leven beschreef hij die verbondenheid in zijn beroemdste tekst: de Lofzang van de schepselen, bekend geworden als het Zonnelied. Die ervaring van verbondenheid met de hele schepping kenmerkte óók zijn houding ten opzichte van niet-gelovigen en andersgelovigen. Franciscus beschouwde de relatie tussen verschillende religies als een kans tot vreedzame dialoog en wederzijds respect, gebaseerd op nederigheid en universele broederschap. Zijn benadering was radicaal vredelievend en is tot op de dag van vandaag een inspirerend voorbeeld voor interreligieuze dialoog. Twee jaar na zijn dood werd Franciscus heiligverklaard.

Programma:

'Een kort portret van Rumi': Emrullah Erdem, islamoloog

'Een kort portret van Franciscus': Melissa Schilderink, lid van de Franciscaanse beweging
'Sema en Derwisj dans': Abdulkadir Dikici uit Brussel

'Muziekgroep Sigla'

Ds. Jeroen Jeroense, Kees van Nes, Emrullah Erdem, Kamil Akbas, Magreet Elzinga

Poëziekring

Maandag 20 oktober is de volgende poëziekring. Aukje Spoelstra gaat gedichten aanleveren en met ons bespreken van Lieke Marsman.

Op 17 november staan gedichten van Radna Fabias centraal welke aangeleverd en besproken worden door Els Meulbroek.

We starten steeds om 15.00 uur in de ruimte en wie wil mag meedoen. De te bespreken gedichten staan ook in Scipio maar kan ik ook per mail sturen.

Woensdag 22 oktober: Small Things like These

Een goede film weet de kijker te raken, te ontroeren en aan het denken te zetten. Veel films hebben maatschappelijk relevante problemen tot onderwerp. Ook snijden sommige films zaken aan die te maken hebben met het gebied van religie en spiritualiteit. De camera is een prachtig middel om vragen te stellen bij de werkelijkheid waarin veel mensen moeten leven. Wat met woorden niet

lukt, kan door een beeld uitstekend worden neergezet. Een film 'die je raakt' zet ook aan tot napraten. Films willen mensen bewust maken van de keuzes die er in de maatschappij gemaakt worden.

Vanavond gaan we naar het Ierland van de jaren 80. Het kleine havenstadje waar kolenhandelaar Bill Furlong (Cillian Murphy) woont, wordt gecontroleerd door de katholieke kerk. Terwijl de man hard werkt om zijn gezin te onderhouden, ontdekt hij verontrustende geheimen in een tuchthuis dat wordt gerund door de katholieke Magdalenazusters onder leiding van Sister Mary (Emily Watson). Hier worden 'gevalen' vrouwen en meisjes uitgebuit en mishandeld in de wasserijen. Door de onthullingen wordt Furlong ook geconfronteerd met zijn eigen verleden en gedwongen zijn stilzwijgen te doorbreken.

Small Things Like These is gebaseerd op de gelijknamige bestseller van Claire Keegan. Het is niet de eerste keer dat haar werk verfilmd wordt: haar roman Foster werd gebruikt voor *The Quiet Girl* (2022).

De hoofdrolspelers zijn subliem en de heldere moraal is even urgent als hartverwarmend.

Ds. Jeroen Jeroense, Sita Kiestra, Petra Zey, Marius Ouborg

GEDICHT VAN DE MAAND

Guido Gezelle uit *Kleen Gedichtjes*

*Als de ziele luistert
spreekt het al een taal dat leeft,
't lijzigste gefluister
ook een taal en teeken heeft :
blâren van de boomen
kouten met malkaar gezwind,
baren in de stroomen
klappen luide en welgezind,
wind en wee en wolken,
wegelen van Gods heiligen voet,
talen en vertolken
't diep gedoken Woord zoo zoet ...
als de ziele luistert !*

Waarom spreekt dit gedicht mij zo aan?
Het drukt iets uit van verstilling. Het is
even heel stil om je heen, een rustpunt,
met alleen heel zacht gefluister waarin
je je gewaar wordt van je zelf, je eigen
scheepsel zijn.

Jouw luisteren is een ontdekken van
wonderlijke schoonheid van de zo gewone
geluiden in de natuur, die juist tot jou,
jouw ziel spreken.

Riet Creuwels

UIT DE GEMEENTE

OMZIEN NAAR ELKAAR

Wilt u bezoek, heeft u behoefte aan een gesprek of aandacht? Of heeft u misschien hulp nodig? Onze predikanten helpen u graag verder.

Ds. Jeroen Jeroense
Ds. Aafke Zaal

SAMEN DELEN

Heeft u iets bijzonders meegemaakt dat u wilt delen met andere gemeenteleden? Stuur een berichtje naar onderweg@pg-elst.nl of breng het even langs bij het kerkelijk bureau.

LIEF-EN-LEEDBRIEF

Voor u als gemeentelid bestaat ook de mogelijkheid zich op te geven voor de Lief-en-leedbrief.

De Lief-en-leedbrief verschijnt als aangemelde gemeenteleden lief of leed willen delen met de gemeente en een bericht insturen over bijvoorbeeld een geboorte, huwelijk, ziekte of overlijden in de familie.

U kunt zich opgeven als gemeentelid om ook de Lief-en-leedbrief te ontvangen via het adres liefenleedbrief@pg-elst.nl

Wilt u in de mail uw naam, adres en telefoonnummer vermelden?

We gedenken

Wilhelmina (Wil) van der Horst-Adams

Op 27 augustus j.l. overleed Wil van der Horst, weduwe van Johannes Jurriën (Jan) van der Horst. Wil werd geboren op 17 juli 1933 en bereikte de leeftijd van 92 jaar.

Op donderdag 4 september j.l. namen wij afscheid van haar en herdachten haar leven en sterven in een dienst in de kerk van Elst, de plek waar zij en haar man zoveel voetstappen hebben liggen als kostersechtpaar van onze gemeente. De steen die onder de toren in de muur gemetseld is met daarin de namen van de kosterfamilie Van der Horst die tientallen jaren lang beeldbepalend is geweest voor Elst, herinnert daar nog aan. Ook Wil was in deze familie een dragende kracht. Haar zoons Henk, Jan en Hans vertelden daarover in de herdenkingsdienst, ieder van hen belichtte een deel van het leven van hun moeder. En zo kwam de schijnwerper te staan op de jeugd en de liefde van Wil, op haar gezin en op de kerk en haar werk. Op al deze vlakken was Wil van der Horst niet alleen een dragende, maar vaak ook een stille kracht die wist van aanpakken, organiseren en alles in goede banen leiden. Vele goede en mooie herinneringen passeerden de revue. En weer even kwam tot leven wie Wil was als mens, als echtgenoot, als moeder, als werkende vrouw. Velen uit de gemeente zullen zich haar vast en zeker nog herinneren. Ook staken de kleinkinderen kaarsen aan en zongen we liederen die ze zelf ooit had uitgezocht voor deze gelegenheid.

Op de rouwkaart stond de trouwtekst van Jan en Wil van der Horst, een vers uit Psalm 37: 'Wentel uw weg op de Heer en vertrouw op Hem. En Hij zal het maken'. Deze tekst, die gaandeweg steeds meer een leidraad werd in haar leven, legden we naast de woorden van een andere Psalm: Psalm 84 die zingt van het geluk dat je kunt hebben als je kind aan huis bent in het huis van God. Ook in de woorden van deze Psalm was Wil gaan wonen in de loop van haar leven. Ze had ze haar eigen gemaakt en ze gaven haar kracht, een basis, een houvast. Dat wil niet zeggen dat ze geen moeilijkheden heeft gekend, of het nooit moeilijk had, maar ze wist dat een hand haar leidde en dat die hand haar nooit los zou laten, niet in leven, niet in sterven, niet in tijd en niet in eeuwigheid.

En in de hand herkende ze de Hand van God. Een vertrouwen is het dat je in de loop van je leven bij elkaar sprokkelt en dat we in de kerk gaande houden doordat we ons vasthouden aan het verhaal van het leven, het sterven en de opstanding van Christus.

Vanuit dat vertrouwen hebben we Wil van der Horst-Adams uit onze handen gegeven en overgeven aan de eeuwige Liefde, zoals de psalmdichter van Psalm 84 daar van zingt:

*'Want God, de Heer is een zoon en een schild.
Genade en glorie schenkt de Heer,
zijn weldaden weigert Hij niet
aan wie oprecht hun weg gaan.
Heer van de hemelse machten,
Gelukkig de mens die op U vertrouwt.'*

Moge die zon haar stralen laten schijnen over de kinderen, (achter)kleinkinderen, overige familie van mevr. Van der Horst en bij allen bij wie zij een plek in het leven innam en die haar zo lang in hun midden hebben gehad.

Ds. Aafke E.I. Zaal

Bedankt

Vanwege het plotseling overlijden van zijn zoon Arie, kreeg onze vader zondag 24-08-2025 de bloemen van de kerkdienst en een kaart met namen van allen die de dienst hadden bijgewoond. Hij wil graag iedereen hiervoor bedanken.

Dirk Doeze-Jager en familie.

Ter ere van ons diamanten huwelijk op 3 september jongstleden werden we verrast met een prachtig boeket bloemen.

Dank daarvoor.
Rien en Joke Crajé

Het was een verrassing dat ik begin september zo'n prachtig mooi boeket kreeg van schitterende biologische bloemen uit de pluktuin met daarbij een hele mooie kaart, helemaal vol met namen. Ik wil jullie laten weten dat er nog steeds een deel van het boeket op onze tafel staat waar we nog steeds van genieten.

Heel hartelijk dank.

Vriendelijke groet,

Jenny de Bruijn-van Benthem

Onze jarigen van 90 jaar en ouder

Op 24 oktober hoopt de heer J.H.W. Wesseljansen de leeftijd van 92 jaar te bereiken.

Op 27 oktober hoopt mevr. E.C. Groenendijk-Koornneef 90 jaar te worden.

Ook mevr. G. Sanders - Doeze Jager hoopt 90 jaar te worden. Zij is jarig op 31 oktober.

Het redactieteam van Onderweg feliciteert hen van harte met deze feestelijke dag. Natuurlijk kunnen gemeenteleden een kaartje sturen. Onze ouderen stellen dat zeer op prijs.

KERKENRAAD

Jubileum Jeroen Jeroense zondag 19 oktober 2025

Al voor de zomer kwam het af en toe ter sprake dat predikant Jeroen Jeroense dit jaar 25 jaar geleden verbonden werd aan de protestantse gemeente Elst. Een heus jubileum dus. Als je er over nadenkt, is het eigenlijk best bijzonder dat iemand zolang op dezelfde werkplek te vinden is als waar hij een kwart eeuw geleden begon! Je ziet dat steeds minder vaak, een vaste werkplek gedurende zoveel jaar.

In eerste instantie zou Jeroen er zelf niet veel aandacht aan willen besteden. Hij redeneerde dat als hij dan over een paar jaar afscheid zou nemen, het dan toch een herhaling van zetten zou worden? Nee, hij zou dit liever geruisloos voorbij laten gaan. Maar door gesprekken met (oud)collega Dick kwamen er al wat andere gedachten in zijn hoofd: er komt een Rumi & Franciscusmiddag waarbij iedereen welkom is in de kerk van 15.00 – 17.00 uur. En na nog wat reflectie en gesprekken her en der in de zomer was de uitkomst dat dit jubileum, naast die aandacht op de middag, toch óók nog aangestipt wordt tijdens de kerkdienst op zondagochtend 19 oktober 2025. Volgens Jeroen is er tenslotte alle reden tot terugkijken in dankbaarheid. We hebben hier veel mogen doen, beleven, vieren. En dat alles in gezondheid! Wat een voorrecht!

Bij een jubileum hoort ook een cadeau. Dit is met Jeroen afgestemd en hij wil graag een bijdrage voor een goed doel. Daarom vragen wij aan u een financiële bijdrage voor het door Jeroen te kiezen

doel. Onderaan vindt u de betaal instructie via bijgevoegde QR-code of op bankrekeningnummer NL94 RABO 0373718993.

Jeroen het is je gegund straks terug te kunnen kijken op een prachtige dag waarin het leven gevierd mag worden!

Vorbereidingsgroep:

Magreet Elzinga, Annet Postma, Ria Struijs

Beroep ds. Aafke Zaal

Op de goed bezochte gemeenteavond van 16 september, met rond de 100 aanwezigen, is ds. Aafke Zaal voorgedragen als kandidaat voor de vacature van predikant in onze gemeente. Aan de hand van een PowerPointpresentatie werd de werkwijze van de beroepingscommissie en de stappen die tot de keuze van deze kandidaatstelling geleid hebben uitgelegd en kregen ds. Aafke Zaal en haar partner Erik Buiskool de gelegenheid zich voor te stellen aan de gemeente en vragen te beantwoorden. Van deze gelegenheid werd enthousiast gebruik gemaakt.

Daarna verlieten Aafke en Erik de kerkzaal en kon er tot stemming overgegaan worden door de gemeente d.m.v. stembriefjes, die bij binnenkomst uitgedeeld waren. Om een beroep uit te mogen brengen op een kandidaat is een 2/3 meerderheid van stemmen vereist. Hieraan werd ruimschoots voldaan, de uitslag van de stemming was unaniem VOOR.

Bij terugkomst van Aafke en Erik in de kerkzaal viel hen, nadat de uitslag van de stemming aan hen was bekendgemaakt, een staande ovatie ten deel.

Aangezien er geen bezwaren binnen zijn gekomen over de gevolgde procedure heeft de kerkenraad in haar vergadering van 23 september jl. besloten ds. Aafke Zaal te beroepen tot predikant van de Protestantse Gemeente Elst. Na het uitbrengen van het beroep volgt een periode van enkele weken waarin het beroep aangenomen dan wel afgewezen kan worden. Wanneer het beroep door ds. Aafke Zaal aangenomen wordt volgt op zondag 30 november de intrededienst waarin zij formeel als predikant aan de gemeente verbonden wordt.

Wilmy Verschoor, scriba

Vacature: Voorzitter Kerkenraad

Ga samen met ons de uitdaging aan om kerk te zijn in de 21e eeuw.

Als Protestantse Gemeente Elst zijn we op zoek naar een nieuwe voorzitter voor de kerkenraad. We nodigen je van harte uit om samen met de gemeente en de kerkenraad te bouwen aan een toekomstgerichte en betrokken geloofsgemeenschap. Onze gemeente staat bekend om haar actieve inzet, creativiteit en bewogenheid. We zoeken iemand die samen met de gemeente en de colleges de koers durft uit te zetten, nieuwe ideeën omarmt en met een open vizier leiding geeft.

Ons kerkgebouw is monumentaal, maar onze blik is gericht op de toekomst. We geloven dat besturen lichter en anders kan: misschien wel samen, als duo-voorzitterschap. Zo geven we ruimte aan jouw talenten, inspiratie en energie. Je hoeft het niet alleen te doen; samen dragen we de verantwoordelijkheid.

Wat breng jij mee?

- Je hebt vertrouwen in de protestantse traditie en de waarden van de PKN.
- Je bent verbindend, enthousiast en kunt goed luisteren én richting geven.
- Je bent bereid samen te werken in een team van betrokken gemeenteleden en ambtsdragers.
- Je staat open voor vernieuwing en hebt oog voor het welzijn van de mensen om je heen.

Wat bieden wij?

- Een energieke, warme en actieve geloofsgemeenschap die oog heeft voor elkaar en de wereld om ons heen.
- Flexibiliteit: de mogelijkheid om het voorzitterschap als duo in te vullen.
- Ondersteuning van betrokken en gemotiveerde kerkenraadsleden.

Spreekt deze uitdaging je aan? Of ken je iemand die hiervoor geknipt is, laat het ons weten. Reageren of meer weten?

Mail naar: Mark Zey,
Joleen Kruijt,
of Hester Liebeton.

We kijken uit naar je reactie!

Wacht niet langer, want samen maken we kerk!

Hester Liebeton

KERKRENTMEESTERS

Vanuit het College van Kerkrentmeesters

Met betrekking tot de vacatures hebben we wederom goed nieuws: Voor de rol van Ouderling/Penningmeester is de voordracht van Henk Jan Janssen van Doorn met enthousiasme ontvangen en goedgekeurd door de Kerkenraad. Ook binnen de Gemeente is alleen maar positief gereageerd. Op Zondag 9 november zal Ds. Dick Kruijt tijdens de dienst Henk Jan bevestigen. Voor hulp bij automatisering en gegevensverwerking zijn we nog in gesprek. Hopelijk in de volgende Onderweg meer hierover. Voor de predikantbezetting zijn wij bijzonder blij dat de gemeente in heeft gestemd met het uitbrengen van een beroep van Ds. Aafke Zaal. Zodra het formele beroepsingsverzoek namens de kerkenraad overhandigd is aan Aafke zal in de periode daarop aansluitend het arbeidsvoorwaardelijke gesprek tussen kerkrentmeesters en Aafke plaatsvinden.

Voor het Tempel Kerk Museum is herverkiezing Ulbe Sybesma voor het bestuur geaccordeerd. Verder is Notitie Goed Erfgoedbeheer toegelicht door Anneke Manche. Waar het om draait waar moeten we ons aan houden en wie verantwoordelijk is. De gemeente Overbetuwe is Limes gemeente maar geen eigenaar van de locatie en dat maakt het er niet eenvoudiger op. Het komende half jaar zal in kaart gebracht worden hoe tot een betere integrale aanpak kan worden gekomen met daarbij de stakeholders en bijbehorende verantwoordelijkheden. Namens college van kerkrentmeesters zal Paul Numan hiermee aan de slag gaan.

Met betrekking tot het commercieel vastgoed: Voor de Brahmstraat 61 (voormalig pastorie-woning) is een koper gevonden.

Op 19 september is de concept koopovereenkomst ondertekend en de eigendomsoverdracht staat op 1 december bij de notaris gepland.

Voor het parkeerterrein achter Hotel-restaurant 'Het Wapen van Elst' wordt op dit ogenblik een nieuwe erfpachtovereenkomst afgesloten voor 30 jaar.

De actie Kerkbalans 2026 is in volle voorbereiding. Omdat de kosten voor kerkblad Onderweg niet in lijn zijn met ontvangen bijdragen is besloten de vrijwillige bijdrage op te hogen van €20 naar €25. Warm aanbevolen. Met de Voedselbank voeren we samen met de Diaconie op dit ogenblik gesprekken over de lopende afspraken over het gebruik van De Ruimte.

De aanvraag rondom de VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) van De kerkenraadsleden en werknemers loopt voorspoedig.

Scipio App, is een digitale tool die binnen onze kerkelijke gemeente wordt gebruikt voor de communicatie en organisatie. Het is een digitale gemeentegids alleen toegankelijk voor leden van onze kerkelijke gemeente PG Elst. Deze gemeentegids, geeft nieuws en actualiteiten van de kerk, agenda van kerkdiensten en activiteiten, documenten delen zoals liturgie, kerkblad Onderweg, communicatie binnen groepen/Kringen, push-berichten en polls, verjaardagen en felicitaties, ledenlijst.

Op de Scipio app te kunnen gebruiken moet uw e-mailadres bekend zijn bij het kerkelijk bureau. Als uw e-mailadres al geregistreerd is in de ledenadministratie, kunt u direct een account aanmaken in de app (te downloaden via play store). Als uw e-mailadres nog niet bekend is bij het kerkelijk bureau, kunt u contact opnemen met het kerkelijk bureau om dit te laten registreren. Alle leden van de gemeente waarvan het e-mail adres bekend is kunnen dus de app installeren en in gebruik nemen. Afgelopen maand kregen we een vraag hoe de privacy instellingen geregeld zijn. Graag leggen wij u uit wat standaard zichtbaar is voor

de gemeente leden van PG Elst. Een profielfoto (indien door u aangeleverd), uw voornaam en voorletters, achternaam, geboortedatum, e-mail adres, telefoonnummer(s) en adres. Wenst u dat een deel van deze informatie (of alle persoonlijke informatie) niet gedeeld wordt in deze app kunt u dit uitzetten onder de menu knop: Bekijk mijn lidmaatschap. Mocht u geen app hebben en wijzigingen door willen voeren kunt u dit doorgeven aan het kerkelijk bureau of aan de kerkrentmeesters. Mocht u hulp nodig hebben met het installeren van de app, vraag het de kerkrentmeesters.

Dit was het laatste nieuws op hoofdlijnen. Mochten jullie nog verder vragen hebben horen wij het graag.

Mark Zey

DIACONIE

Oproep Kookgroep voor daklozen

Er zijn vanuit onze kerk twee kookgroepen van drie of vier personen die één keer per twee maanden koken voor de daklozen bij Het Kruispunt in Arnhem.

Wij hebben de laatste jaren vier keer per jaar gekookt, maar de voorkeur gaat uit naar zes keer per jaar.

Het schema is ruim op tijd klaar zodat het goed in te plannen valt. Dit is een activiteit die betaald wordt door onze diaconie.

De groep waar ik deel van uitmaak, wil er na jaren met veel plezier gekookt te hebben, mee stoppen met ingang van het nieuwe jaar 2026.

De diaconie zou het fijn vinden als er nieuwe mensen zijn die dit op willen pakken.

Wij koken op de woensdag, wellicht kan het in overleg met Het Kruispunt ook een andere dag worden!

De boodschappen worden in Elst gedaan en er wordt gekookt voor ongeveer 60 personen.

Dat zijn er veel, maar het gaat om een eenvoudige voedzame maaltijd.

Na het eten, (de afwas doen zij) ga je weer naar huis. Dus tijdsbestek is van 13.30 uur tot ongeveer 19.00 uur.

Er zijn daar ook altijd vrijwilligers die bereid zijn mee te helpen. Lijkt u dit leuk, meld u dan aan bij de diaconie, diaconie@pg-elst.nl

Heeft u nog vragen dan mag u mij bellen,

Ina Schoenmaker

Terugblik op de dienst van Vredeszondag 21 september

Vrede is meer dan de afwezigheid van oorlog en hoe dit eruit ziet en tot stand komt, gaat iedereen aan. Daarom organiseert PAX al meer dan 50 jaar de Vredesweek. De Vredesweek 2025 vond plaats van 20 t/m 28 september 2025.

Daarom stond op zondag 21 september de dienst in teken van de vredesweek en het thema **'Niets doen is geen optie'**. Voorganger van deze dienst was Ds. Aafke Zaal. Ze betrok de kinderen direct bij het thema door ze hele kleine houten vredesduifjes uit te laten delen aan iedereen. Ze legde uit dat de duif symbool staat voor vrede: als je een duif ziet, denk je aan vrede. *'Dus, als de mensen in de kerk dit duifje bij zich dragen, in hun zak, tas of broodtrommel, dan worden ze bij het zien herinnerd aan vrede.'* In de verkondiging erkende ze dat vrede zo'n groot woord is. Als we zien en ervaren hoe het er in de wereld aan toe gaat, kun je moedeloos worden. Het is zo gróót.

Haar voorbeelden om het 'alledaags' te maken, waren echter bemoedigend. Het voorbeeld van een ruziënde kerkenraad (niet de onze hoor!) die door hun predikant werd gevraagd om bij wijze van experiment een bundel bamboestokken die door iedereen werd vastgehouden, horizontaal naar de grond te brengen, was treffend. Toen de groep na anderhalf uur er nog niet in was geslaagd de stok naar de grond te brengen, spiegelde hun predikant hun gedrag: het ontbreekt hen letterlijk aan het schouder aan schouder staan, in verbinding staan met elkaar om samen aan de opdracht te werken. Zo'n spiegel zet aan tot zelfreflectie en het stellen van een vraag: *'Wat kan ik doen'*. Aan het einde van de verkondiging werd Remco Campert geparafraseerd: *'Verzet begint niet met grote woorden maar met kleine daden.'*

En kleine daden, dat moet toch haalbaar zijn. Om geïnspireerd te raken en elkaar te bemoedigen, zijn we aan de hand van vragenkaartjes tijdens de koffie met elkaar in gesprek gegaan. Welke eerste stap zet jij voor vrede? En: Wat is voor jou alledaagse vrede? Of: Wat is polarisatie voor jou en hoe breng jij nuance aan? Leden van de ZWO-groep in hun witte shirt met vredesduif zouden de gesprekken faciliteren. Rondkijkend tijdens mijn eigen gesprekken, viel me op dat dat faciliteren

helemaal niet nodig was. Er werd druk met elkaar gepraat, ik zag kaartjes liggen, soms wapperend in iemands hand om woorden en bedoeling te duiden.

Het was een fijne ochtend waarin we elkaar gesproken en echt gezien en gehoord hebben. Dank voor alle mooie gesprekken en inspiratie.
*Hartelijke groet,
De ZWO-werkgroep: Wim van Middendorp, Carla Otter,
Elise Serin en Henriëtte Nonnekens*

Beste leden van de Protestantse gemeente te Elst

Wij hebben u/jou nodig als coördinator van de Kerk in Actie huis-aan-huis collecte!

Vind je het leuk om te organiseren en contact te hebben met (nieuwe) mensen in jouw buurt of kerk? Word coördinator van de huis-aan-huis-collecte!

Wat doe je als coördinator:

- Contact opnemen met jouw collectanten en eventueel nieuwe mensen zoeken (natuurlijk helpt Kerk in Actie je graag met het zoeken naar nieuwe collectanten)
- Een straten-indeling maken
- Collectematerialen bestellen en uitdelen
- Opbrengst tellen en afstorten

Hoeveel tijd kost coördineren?

Dat kun je voor een groot deel zelf bepalen. Het organiseren kost ongeveer tussen de 6 en 18 uur, afhankelijk van het aantal collectanten en of je alleen of samen organiseert.

Het werk is eenvoudig omdat je gebruik maakt van een online systeem en je wordt hierbij natuurlijk ondersteund door het landelijke collecteteam.

Feiten en informatie:

- Huis-aan-huis collecteren is nog steeds zeer de moeite waard! De opbrengst (cash en persoonlijke QR) per collectant is gemiddeld € 116,00.
- Je ontmoet (nieuwe) mensen uit kerk of buurt
- Een waardevolle activiteit om samen te doen, bijvoorbeeld met de jeugdgroep of wijkkring
- 17 – 22 november 2025 collecteweek
- Doel: Samen tegen armoede in Nederland

> Geef je voor 1 oktober op via:
kerkinactie.nl/huisaanhuiscollecte

> Bel of mail ons gerust voor meer informatie via:
030 880 1701 en collecte@kerkinactie.nl of kijk
op: kerkinactie.nl/collectekracht

Een hartelijke groet van de Kerk in Actie
consulenten in Gelderland en Flevoland,
Jaantje Vink,
(di, wo en do)
Arjen Overweg,
(ma, di, wo en do)
Hester Liebeton

Gevonden teckel

Bij het tellen van het collecte geld, waarschijnlijk
op 7 september, kwamen wij een zilveren teckeltje
tegen.

Mist iemand dit hangertje?

Af te halen bij het kerkelijk bureau
Magreet Elzinga

DIACONALE COLLECTES OKTOBER

5 oktober: KIA -Israël- Joodse en Palestijnse kinderen spelen samen

Begrip en dialoog blijven bevorderen in Israël.

In Israël en Palestina groeien Joodse en Palestijnse kinderen en jongeren op in een werkelijkheid vol angst en geweld. Het Rossing Center in Jeruzalem wil hen leren dat er een andere weg mogelijk is: die van dialoog, gerechtigheid en vrede.

Het centrum traint docenten en schoolleiders om vredeseducatie in hun lessen en schoolcultuur te verankeren. Ook leren jongeren en studenten omgaan met trauma's en krijgen ze handvatten om conflicten op een respectvolle manier te bespreken. Na 7 oktober en de daaropvolgende oorlog tussen Israël en Hamas is dit werk zwaarder en urgenter dan ooit. Jongeren leven dagelijks met trauma's en zien op sociale media de ver-

schrikkingen van de oorlog. De dialoogprogramma's tussen Joodse en Palestijnse jongeren gaan gewoon door, maar het programma is aangepast: er wordt meer tijd genomen om na afloop in de eigen groep emoties en ervaringen te verwerken. Zo ontstaat er ruimte voor echte ontmoeting en begrip. Help mee om jongeren en scholen perspectief te geven op een vreedzame toekomst. Juist nu is het van levensbelang dat jonge generaties leren dat vrede wél mogelijk is.

Zie ook:

<https://kerkinactie.protestantsekerk.nl/collecter-ooster/collecte-kerk-in-actie-2025-werelddiaconaat-israel-israelzondag/> voor meer informatie.

12 oktober: Noodfonds Overbetuwe

In juli 2017 is het Noodfonds Betuwe opgericht door kerken en instellingen in de Betuwe. De financiële crisis zorgde ervoor dat de hoeveelheid (stille) armoede en de groep 'minima' aanzienlijk groeide. Burgerlijke gemeenten bleken niet altijd in staat om adequaat en snel op financiële nood in te spelen. Traditiegetrouw vervullen kerken hun roeping om extra om te zien naar deze groep mensen.

Een aanzienlijk deel van de Overbetuwse kerken hebben samenwerking gezocht. Door de krachten te bundelen kan er sneller, evenwichtiger en eerlijker hulp geboden worden aan mensen in acute (geld)nood. Daarbij worden de individuele diaconieën ontlast in de zorg voor behoeftigen. Zie ook: www.noodfondsbetuwe.nl voor meer informatie.

19 oktober: De Zonnebloem

Ruim 1,4 miljoen mensen in Nederland hebben een lichamelijke beperking. De ontoegankelijkheid van de wereld om hen heen vormt vaak een grotere (fysieke en sociale) belemmering dan hun eigen handicap. De Zonnebloem maakt zich hard voor een samenleving die voor iedereen toegankelijk is, zodat sociaal isolement wordt voorkomen. De Zonnebloem doet dit met heel veel praktische oplossingen. Maar ook door mooie gesprekken, bijzondere activiteiten, een gezellig samenzijn en leuke uitstapjes te bieden.

De Zonnebloem streeft naar een samenleving waaraan mensen met een lichamelijke beperking zorgeloos en vanzelfsprekend kunnen deelnemen. 'Zorgeloos' betekent hier dat iemand met een lichamelijke beperking niet gehinderd zou mogen

worden door meer praktische zorgen dan ieder ander.

Zie ook: Over de Zonnebloem - De Zonnebloem voor meer informatie.

26 oktober: KIA - Colombia - Duurzame agrarische ontwikkeling door Afro-Colombianen

De Chocó-regio in Colombia is één van de armste en meest onveilige gebieden van Colombia. Hier wonen veel zwarte Afro-Colombianen, die ernstig gediscrimineerd worden. Deze tropische bosrijke oostkust is rijk aan biodiversiteit, maar kampt ook met illegale mijnbouw en houtkap. De lokale bevolking zit klem tussen het geweld van rebellen, paramilitairen en drugsmafia.

Een partnerorganisatie van Kerk in Actie helpt deze bewoners samen met kerken om via duurzame landbouw, met goed bosbeheer hun inkomen te verhogen via kleinschalige verbouw en verwerking van cacao en suikerriet. Jongeren krijgen trainingen over duurzaamheid en agrarische ontwikkeling en gaan actief deelnemen aan het dorpsbestuur.

Groepen vrouwen en families leren in gezamenlijke moestuinen op een milieuvriendelijke manier tot een optimale oogst te komen. Ook leren ze hoe ze vervuiling van de leefomgeving kunnen voorkomen en krijgen ze juridische steun om hun grond te behouden.

Kerk in Actie steunt via het programma Werelddiaconaat het werk van organisaties in Colombia en waar ook ter wereld om geloof, hoop en liefde te verspreiden.

Zie ook:

<https://kerkinactie.protestantsekerk.nl/projecten/duurzame-agrarische-ontwikkeling-door-afro-colombianen/> voor meer informatie.

Wijziging collecte kinderkerk

Met ingang van zondag 21 september verandert de manier waarop de collecte van de kinderkerk wordt georganiseerd. Tot nu toe stond er in de torenhal een aparte box voor de kinderkerk. Deze box komt te vervallen.

In plaats daarvan zal voortaan een **QR-code** worden gebruikt. Deze QR-code wordt verspreid via de communicatie van de kinderkerk: de Blikvanger, Onderweg, e-mails en digitale berichten. Zie ook pagina 21

Met vriendelijke groet,

Arjen Dijkstra

Collectebonnen

Kerkgangers die gebruik willen maken van collectebonnen kunnen deze in de volgende coupures bestellen: Kaarten met 20 bonnen van € 0,50 (€ 10,-) of € 0,75 (€ 15,-) of € 1,- (€ 20,-) of € 2,- (€ 40,-) door storting op bankrekeningnummer NL71 RABO 0373719019 ten name van Collectebonnen Protestantse Gemeente Elst, onder vermelding van adres, aantal en soort. Uw bestelling wordt zo spoedig mogelijk bij u thuis bezorgd.

Voor nadere informatie A.M. Brandt.

**DE TORENHAAN ZEGT ER
HET ZIJNE VAN...**

Welkom dominee Aafke

*Veel inspiratie gewenst in
mijn kerkZaal!*

Expositie Grote Kerk Elst (Gld)

10 augustus - 12 november 2025

VERBINDING

Quilts van Thea Brongers

Zaterdag 6 september, 4 oktober, 1 november van 13.30 - 16.30 uur is de kerk geopend om de expositie te bezoeken.

Van harte welkom!

www.pg-elst.nl

Protestantse Gemeente
Elst

COLUMN

Zachte krachten

Het is weer verkiezingstijd! Weet u al op wie u gaat stemmen, of twijfelt u nog? In het laatste geval bent u in goed gezelschap: miljoenen Nederlanders zweven mee. Sommigen hakken pas in het stemhokje de knoop door – of waar het rode potlood hen brengt – anderen slaan het stemmen misschien helemaal over. Eén ding staat vast: de komende weken is er nog volop strijd op weg naar 29 oktober.

De campagnes draaien op volle toeren. Peilingen vullen het nieuws, grafieken schieten op en neer. Hier worden wat zeteltjes gewonnen, daar weer verloren, het blijft tenslotte een zero-sum game. Bij welk team schaart u zich? Bent u #TeamHenri, #TeamDilan, #TeamFrans, of voelt u zich meer thuis bij één van de andere 27 (u leest het goed) lettercombinaties die meedoen?

Televisiedebatten vliegen onze huiskamers in. Gezondheid uitgedrukt in tabellen, geluk in cijfers van economische groei. Individuen als statistieken, percentages naar wens uitgelegd. Beloftes stapelen zich op. Vaak klinken ze groter dan holle vaten. Belastingen omlaag! Betere zorg! Vertrouwen herstellen!

Geen zorgen: ik ga u hier geen stemadvies geven. Mijn politieke visie doet er niet toe. Liever neem ik u mee naar een ander team. Geen politieke partij, geen spotjes, geen campagne, geen lijststrekker. Mijn hart klopt voor #TeamAnja.

Het programma van team Anja? Heel simpel: leef het leven. Samen koffiedrinken, lachen om flauwe grappen, een hand vasthouden als het moeilijk wordt, herinneringen ophalen van mooie tijden. Het credo bestaat uit één regel: er zijn voor elkaar. Niet morgen, niet na de formatie, maar vandaag.

Anja is onze geliefde vriendin. Linda's beste, al meer dan vijftig jaar. En Anja is ziek. A.L.S. Drie genadeloze letters die alles veranderen. Amyotrofe Laterale Sclerose. De zenuwen die spieren aansturen, breken stukje bij beetje af.

Het begon anderhalf jaar geleden. Eerst kleine signalen: een zwakkere stem, woorden die minder vlot kwamen. Toen de onverbiddelijke diagnose.

Geen behandelplan. Geen strohalp. Het bezoek aan de neuroloog bleef bij dat ene gesprek. Sindsdien worden de stappen kleiner, de zorgen groter. We praten nu via een app. En toch blijft Anja wie ze altijd was: warm, zorgzaam, vol humor, en met een kracht waar je stil van wordt. Om haar heen groeide een kring, een kring van mensen. Haar man. Haar drie zonen. Vrienden. En gaandeweg honderden mensen die zich aansloten. Geen beweging, geen partij, maar een team met een missie. Niet om te winnen, maar om hoop, steun en liefde te delen. We liepen samen door de nacht, met #TeamAnja petjes op, schouder aan schouder tot de zon opkwam. Voor geld voor onderzoek. Voor hoop. Met herkenbare badmutsen doken teamleden de Amsterdamse grachten in om te zwemmen voor onderzoeksgeld. Voor een doorbraak. Voor alle Anja's van Nederland. We weten dat het voor onze Anja te laat zal komen. Maar zinloos is het allerminst.

In #TeamAnja regeren de zachte krachten. Henriëtte Roland Holst schreef er ruim een eeuw geleden al over: dat de zachte krachten uiteindelijk zullen overwinnen. Ze geloofde dat liefde, zachtheid en goedheid sterker zijn dan welk getal of berekening ook.

Ik denk dat ze gelijk had. We zijn meer dan een rekensom. Het zijn niet de getallen die ons dragen als we dreigen te vallen, maar armen die ons opvangen. Niet de rente die ons troost, maar ogen die de pijn herkennen. Niet de beurskoers die onze dromen vasthoudt, maar de ander die een luisterend oor biedt.

Zachte krachten. Ze laten zich niet meten. Ze voldoen niet aan de wetten van Newton. Gelukkig kun je ze wel voelen. En zolang we dat blijven doen, blijft de liefde winnen. Elke dag opnieuw.

Pieter Medendorp

JEUGD

CRÈCHE

Uw kinderen (0-4 jaar) zijn van harte welkom bij de crèche in De Ruimte. U kunt uw kind voor de dienst (tussen 9.45-10.00 uur) brengen en na de dienst weer ophalen.

KINDERKERK

Tijdens de kerkdienst is er kinderkerk voor kinderen van 4 t/m 12 jaar. We beginnen in de kerk en gaan daarna naar De Ruimte.

Het jeugdwerk is weer gestart!

De zomerstop is echt voorbij als we met elkaar op zeilkamp gaan. De kinderkerk op zondagochtend weer is begonnen en ook de basiscatechese is gestart. Waar iedereen enthousiast van start ging, verliep mijn start minder soepel. Wat een leuk uitje met mijn kinderen naar een klimhal moest worden, voor mijn verjaardag, eindigde in een lelijk val. Ik verzwikte daarbij mijn enkel zo hard dat ik nu ingetapet met mijn been omhoog dit stukje zit te typen. Een gescheurde enkelband en dus geen kamp, niet naar de start van de

basiscatechese en meetkring. Gelukkig kunnen de kinderen en jongeren rekenen op veel lieve vrijwilligers die alles lieten doorgaan.

Om mij toch mee te laten genieten, schreven ze allemaal een verslag en die deel ik graag met jullie.

Lisette Brandsma

En nu is het weer een jaar lang aftellen...

Ieder jaar opnieuw is het zeilkamp een fantastische start van het nieuwe Meetingjaar en ook dit jaar hield geen wind of regen ons tegen.

Vrijdagavond kregen we al een klein voorproefje van wat ons mogelijk te wachten stond met een venijnig regenbuitje precies toen de bus ingepakt moest worden. Maar de groepsfoto is er niet minder stralend om geworden! Daarna gauw doe! zeggen tegen de ouders en de bus in. Daar kon het feest beginnen. De zakken snoep waren al open voordat we Elst uit waren en het zeilkamp-lied werd vanaf de eerste keer uit volle borst meegezongen. Dat beloofde veel goeds.

Op locatie begon het voor de jongeren nog even spannend met een douane en professionele tassenscan voor ongewenste bagage, maar daarna gingen we vliegend van start met de kennismakingsspellen, het kampvuur en tot slot van de avond nog een leuke disco die we zoals altijd afsloten in de kring met Brabant.

Ook de zaterdag begon spannend, want hoe sterk zou de wind nou uiteindelijk zijn? We besloten alleen op de fok te gaan zeilen. Zodoende konden we toch leuk het water op en zoals altijd aanmeren in Koudum voor de lunch. Op de terugweg was het nog even haasten om voor een fikse bui terug te zijn, maar ook dat lukte (bijna helemaal). Daarna was het tijd voor een paar spelletjes weerwolven, waar onverwachte krachten zich lieten zien als speelleider. Intussen was sterrenkok John-Patrick een 7-gangen diner aan het bereiden waar we van konden genieten voordat het spannende avondspel op het programma stond. En ook de zaterdag werd na een disco weer traditiegetrouw afgesloten in de kring met Brabant.

Tot slot de zondag. Eerst een wat serieuzer programmaonderdeel, over vriendschap en grenzen. Daarna het wedstrijdzeilen. En wat was het een heerlijk weer! Zo lekker zelfs dat bijna iedereen mee deed aan de waterpret, zoals het hoort! Nu konden we met een gerust hart weer terugkeren naar Elst.

Wij hebben er weer enorm van genoten, tot volgend jaar!

Feestelijke groet,

*Namens de zeilkampcommissie en schippers,
Jelle Dijkstra*

Wijziging collecte kinderkerk

Met ingang van zondag 21 september verandert de manier waarop de collecte van de kinderkerk wordt georganiseerd. Tot nu toe stond er in de torenhal een aparte box voor de kinderkerk. Deze box komt te vervallen.

In plaats daarvan zal voortaan een **QR-code** worden gebruikt. Deze QR-code wordt verspreid via de communicatie van de kinderkerk: de Blikvanger, Onderweg, e-mails en digitale berichten.

Dit jaar is het doel van de kinderkerkcollecte het **Amalia Kinderfonds**. Met de nieuwe werkwijze blijft het mogelijk om dit doel goed te ondersteunen en sluiten de fysieke collecteboxen in de torenhal weer volledig aan bij de drie vermelde collectes.

Wij vertrouwen erop dat deze aanpassing de duidelijkheid en efficiëntie ten goede komt en danken iedereen voor de medewerking.

Met vriendelijke groet,

Arjen Dijkstra

Sirkelslag Kijk naar Jezus: 28 oktober

Jezus zag mensen écht. Hij keek met liefde, geduld en kracht. In Sirkelslag ontdek jij hoe Gods Geest zichtbaar is in het leven van Jezus. Wat zag Johannes als leerling van Jezus allemaal aan Hem? En... zie jij dat ook? Hoe herken jij de vruchten van de Geest? Kun jij kijken zoals Jezus kijkt? Doe mee met vijf toffe spellen vol actie, creativiteit en samenwerking. Ontdek hoe de Geest werkt in Jezus én misschien ook al een beetje in jou! In samenwerking met de kinderkerk en Basiscatechese houden we voor kinderen uit groep 7 en 8 weer Sirkelslag op 28 oktober om 19 uur. Verdere informatie volgt via de website, Blikvanger en whatsappgroepen.

BASISCATECHESE

Gisteren was het zover: de eerste catechisatie-avond van het nieuwe seizoen! We zijn gestart met 13 kinderen – al is het bij twee nog even afwachten of ze kunnen blijven komen in verband met hun sport. Maar wat een mooie energie hing er in De Ruimte!

Veel kinderen hadden hun ouder meegenomen, wat zorgde voor een fijne, betrokken sfeer. Ik had een nieuwe Paaskaars van huis meegenomen, en nadat we die samen hadden aangestoken, hebben de kinderen met hun ouders een startgebed gemaakt. Daarin kwam meerdere keren naar voren hoe blij ze waren om op dinsdag weer samen te komen, te leren én te spelen. Dat was echt hartverwarmend om te horen. Omdat er drie nieuwe kinderen bij waren, hebben we rustig de tijd genomen voor een kennismakingsspel. Ze mochten zichzelf voorstellen met een smoesje of de waarheid – en de rest moest raden wat klopte. Er is veel gelachen... wat een fantasie hebben sommigen!

Daarna heb ik uitleg gegeven over het programma: de leiding, het rooster, de manier van lesgeven, de vieringen waar we aan meedoen, het kerstdiner, kamp, overstapviering, The Meeting en de gastlessen. Hester heeft afgelopen jaar afscheid genomen en omdat ik dit jaar alleen draai, lijkt het me fijn (en ook natuurlijk ook gewoon leuk!) om af en toe een beroep op iemand anders te doen. Wil je meedenken of ook een keer een gastles geven aan 13 enthousiaste kinderen, laat het mij of Lisette weten.

Loes Pieper

The Meeting is dé plek voor jongeren vanaf 12 jaar. Het is een plek om elkaar te ontmoeten op een ontspannen manier, maar ook om goede gesprekken te voeren en met zingeving bezig te zijn.

In The Meeting is iedereen welkom, het is er altijd gezellig en je mag zijn wie je bent!

Wil jij je aanmelden bij The Meeting? Vraag het inschrijfformulier op via jjw@jeugdwerkpgelst.nl

Voor het meest actuele programma, en het programma voor de komende maanden kun je kijken op de website www.pg-elst.nl/jeugd

CONTACTPERSONEN VOOR THE MEETING:

Lisette Brandsma contactpersoon

vacant

voorzitter Meetingcommissie

Internet:

www.pg-elst.nl/jeugd

Donderdagavond (19.30 uur), samen op de bank bij The Meetingkring

Dit jaar ging van start met alle drie de leiding, Rob, Eva en Lisette (digitaal). Leuk om met een grote groep jongeren na te praten over zeilkamp en verder kennis te maken. Meike en Evi waren nieuw na de overstap van de basiscatechese naar The Meetkring, van harte welkom. We maakten kennis en deelden ons lievelingsgerecht, favoriete kleur, hobby's en verwachtingen voor het nieuwe jaar.

Dit jaar gaan we werken met de methode BijbelNext, het vervolg op BijbelBasics van de kinderkerk. Een methode die speciaal voor jongeren is ontwikkeld en die actualiteit combineren met God de Bijbel. Om zo jongeren mee te nemen in geloof, zingeving en antwoorden te zoeken op hun levensvragen. Uiteraard blijft er ook ruimte voor plezier en een spelletje weerwolven.

12+

Eens per maand is er op zondagochtend tijdens de dienst 12+. Als de kinderen naar de kinderkerk gaan is er voor de tieners een programma in The Meeting. We ontbijten samen en praten over het thema van de dienst of iets wat ons bezig houdt. We vinden het als kerk belangrijk dat gezinnen naar de dienst komen, door naast kinderkerk ook 12+ aan te bieden hebben we een breed aanbod voor iedereen van het gezin. Voor in de agenda, 28 september, 19 oktober, 23 november, 25 januari, 22 februari, 22 maart, 24 mei (Pinksteren), 28 juni is er 12+.

Geri en Lisette

MUZIEK

Taiwanees-Amerikaanse oude-muziekspecialiste verzorgt op 5 oktober het orgelconcert

Haar naam is Alice Shu-Yao Sheu. Na haar promotieonderzoek als chemicus ontwikkelde Alice Sheu zich als klavecijnist en organist, gespecialiseerd in oude muziek (alle muziekperiodes tot en met J.S. Bach). Haar opleiding genoot zij aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag bij vooraanstaande leermeesters als Siebe Henstra en Reitze Smits. Concerten geeft zij in Taiwan, Nederland en België, zowel in oude-muziekensembles als solo. Haar muziekkeuze voor het concert van zondag 5 oktober komt uitstekend tot zijn recht op het grote Van Leeuwen-orgel, waarop zij ook regelmatig studeert. Zij speelt werken van de Italiaanse componisten Frescobaldi en Pasquini en, hoe kan het anders, van Johann Sebastian Bach. Van de laatste speelt Alice Sheu het Preludium en Fuga in Es Groot (BWV 552) en, in dezelfde toonsoort, een van zijn virtuoze trionsonates (BWV 525). Het concert van 5 oktober, dat een klein uurtje duurt, begint om 12.00 uur en is gratis toegankelijk. Na afloop is er een collecte.

Peter de Leeuw

Concert Audite Nova: Guard my tongue (but speak out for peace)

- zaterdag 1 november 2025 om 20.15 uur in de Antonius van Paduakerk Nijmegen.
- zondag 2 november 2025 om 15.00 uur in de Grote Kerk Elst.

Entree € 15,- (korting met CJP en voor kinderen t/m 12 jaar).

'Hoe kun je je tegelijkertijd inhouden én uitspreken?' Kamerkoor Audite Nova zoekt het antwoord op die vraag in een raamvertonning over de bijdrage van muziek aan een betere wereld.

Dertien componisten - uit heel verschillende tijden en windstreken - zijn hiervoor door Audite Nova bij elkaar gebracht om in een gedachten-experiment met elkaar in gesprek te gaan.

Wat gebeurt er als de componisten zélf zich gaan bemoeien met ons programma en zélf verwoorden wat ze aan u als luisteraar kwijt willen?

Ze maken kennis met elkaar en raken in gesprek over hun drijfveren om te componeren en over hoe ieders compositie vandaag bijdraagt aan het thema van het concert.

Dat thema is ontleend aan het werk *Guard my Tongue* van Julia Wolfe. De tekst hiervan komt uit Psalm 34: 'Behoed mij voor kwaadsprekerij en het spreken van bedrog'.

Daaraan voegt Audite Nova als ondertitel toe: *'but speak out for peace'*. Hoe kunnen we – in een tijd van oorlog, polarisatie en social media – ons uitspreken over de toestand in de wereld? En hoe doen we dat op zo'n manier dat we ook echt bijdragen aan een betere wereld?

Audite Nova voert in dit concert vooral werken uit van componisten die niet vaak aan bod komen. Voor veel van de 13 componisten in dit programma geldt dat zij barrières moesten overwinnen om zich te kunnen uitspreken en hun eigen stem te vinden als componist. Naast Julia Wolfe komen onder andere de hedendaagse componisten Caroline Shaw, Reena Esmail en Susan La Barr aan bod.

Het programma wordt gezongen onder leiding van dirigent Felix Hirn.

Meer informatie en kaartverkoop via www.auditenova.nl.

Judith Maaskant

Openingstijden Tempel-Kerkmuseum

Het Tempel-Kerkmuseum is geopend:

- Van 1 april tot 1 november:
elke zaterdag van 13.30-16.30 uur
- Van 1 november tot 1 april:
elke 1e zaterdag van de maand van 13.30-16.30 uur

Rondleiding om 14.00 uur (€ 6,00 p.p., € 3,00 kinderen t/m 12 jaar). Romeinse Ruimte en Crypte alleen toegankelijk met rondleiding.

Voor rondleidingen buiten de openstelling kunt u een afspraak maken via de koster

Voor actuele informatie:
www.tempelkerkmuseum.nl

18 oktober Romeinenfestival

Op zaterdag 18 oktober is het van 11-16 uur Romeinenfestival in het dorp. Het Tempel-Kerkmuseum verzorgt de gehele dag gratis rondleidingen. Deze worden aangeboden door de gemeente Overbetuwe. In de ochtend kun je terecht voor de rondleiding 'Offers bij de tempel', 's middags verzorgen de gidsen de rondleiding '2000 jaar cultusplaats, laag op laag' met een bezoek aan de Romeinse Ruimte. Ook zijn er drie gezinsrondleidingen ingepland voor kinderen van 7-12 jaar met een begeleider.

Voor de rondleidingen voor de volwassenen kun je via tempelkerkmuseum.nl reserveren. Let op: vol is vol. Voor de gezinsrondleidingen zijn de kaartjes vanaf 11 uur af te halen bij de torenhal. In het dorp tref je oude Romeinse ambachten en wie weet kom je marcherende soldaten tegen.

Succesvolle Open Monumentendagen.

Voor het eerst was de Grote Kerk twee dagen geopend in het kader van Open Monumentendagen op 13 en 14 september. Maar liefst 225 mensen kwamen een kijkje nemen.

Voor herhaling vatbaar.

de museumcommissie

DIVERSEN

Kerkasiel in Kampen

Ruim 10 maanden zet de Protestantse Kerk de Open Hof in Kampen zich nu al in voor de opvang van het gezin Babayants uit Oezbekistan. De regering heeft hun aanvraag voor een verblijfsvergunning afgewezen. Zij hebben een beroep gedaan op de Open Hof om hen op te vangen. Door elke dag continu (dus 24 uur per dag) diensten/vieringen te houden, bieden zij de familie bescherming. Wat een inzet en een toewijding vraagt dat! Uit het hele land komen er voorgangers om het rooster daar te vullen. Zo is de plek van de Open Hof een bijzondere geworden, met vele verschillende kleurrijke diensten, gesprekken en ontmoetingen.

Op maandag 6 oktober, van 12 – 14.00 uur wil ik daar weer voorgaan. Harry Bruning en Jetty Dokter gaan als trouwe muzikanten weer met me mee. Ook Ton van Gestel uit Arnhem. Als je aan wilt sluiten, en mee wilt reizen (ik ga met de trein, en vertrek om 9.24 uur uit Elst), laat het me weten.

Thema van de dienst: bevrijdingstheologie. Daarbij kijken we naar een uitzending van Kruispunt over Aleksej Navalny, en gaan we met elkaar in gesprek.

Ds. Ineke van Middendorp-Sonneveld

Quilts

Begin september bezocht ik de expositie

Verbinding, waar ik de prachtige quilts van Thea Brongers mocht bewonderen, zowel in de kerk alsook in de vitrine van De Ruimte.

De diversiteit van de quilts is groot; de patronen, ontwerpen, kleuren, materialen, afmetingen en thema's. Thea maakte gebruik van bestaande, eeuwenoude patronen, maar ontwierp zelf ook, geïnspireerd door de wereld om haar heen (zie de Onderweg van sept. 2025). Zij staat hiermee in een eeuwenoude traditie van quiltende vrouwen (en een enkele man), die niet alleen prachtig handwerk maakten, maar ook hun gedachten, wensen, meningen, kritieken en protesten uitdrukten middels hun quilts. De quilt Shalom, die op de zuil voor het koor hangt is hiervan een voorbeeld.

Er is veel te vertellen over de historie van quilts en belangrijk te weten daarbij is wat een quilt nu eigenlijk precies is. Een quilt is een gewatteerde deken, die bestaat uit een bovenkant, een tussenlaag en een onderkant. Om deze lagen aan elkaar vast te zetten wordt een quilt gequilt. Dit is het met kleine rijgsteekjes doorpitten van drie lagen. Patchwork is het aan elkaar zetten van lapjes, dat voor de bovenkant van de quilt kan worden gebruikt en een mooi patroon vormt. Een patchwork-blok is een vierkant van lapjes.

Veelal wordt gedacht, dat het quilten in Amerika is ontstaan en vandaar naar Europa is gekomen, maar deze techniek is al veel ouder. De Romeinen maakten al gequilde kussens, matrassen en dekens. In de elfde eeuw kwamen de kruisvaarders

in aanraking met geappliqueerde tenten, banieren en de gequilde kleding van de Saracenen en introduceerden zij het quilten in Europa.

In de zeventiende eeuw vestigden vele Hollanders en andere Europeanen zich in Amerika als kolonisten. De kolonistenvrouwen namen de hun bekende handwerktechnieken mee en legden zo de grondslag voor de Amerikaanse techniek van het quilten. Vanaf 1840 kwam de trek naar het Westen goed op gang. Er werden vaak friendship quilts meegegeven, waarbij familieleden en vrienden een patchwork-blok naaiden en hun namen daarop borduurden met een goede wens, Bijbeltekst of gedicht erop.

De pioniers trokken steeds verder naar het Westen en de patronen die ze gebruikten kregen de naam van de dingen die ze tegenkwamen of beleefden: Indian Trail, Bear's Paw, Rocky Road to Kansas, Log Cabin.

De Log Cabin is een blokhut, waarbij traditiegetrouw het vierkantje in het midden rood hoort te zijn: het haardvuur. Voor het haardvuur is het licht, daarachter is het donker. De in elkaar grijpende banen van stof suggereren een opstapel van hout, zoals met voor blokhutten gebruikte. Thea's quilt van de kerstkrans, die in het koor rechts hangt is gemaakt van een aantal Log Cabin's blokken.

Er ontstonden vele Bijbelse patronen/patchwork-blokken, zoals bijvoorbeeld Bethlehem Rose, Heavenly Stars, Road to Damascus, Storm at Sea, Jacob's Ladder.

De quilts hadden een verhaal te vertellen. Zo waren vrouwen actief in de beweging die voor afschaffing van de slavernij ijverde. De patroonnamen Underground Railroad (vluchtweg voor slaven van het zuiden naar het noorden) en Slave Chain ontleen hier hun naam aan. Ook maakten vrouwen zich sterk tegen het alcoholgebruik. Quilts werden toen vaak in blauw-wit gemaakt, de officiële kleuren van de Woman's Christian Temperance (drankbestrijding). Het patroon Drunkard's Path is een humoristische waarschuwing van de kant van deze dames tegens drankmisbruik.

Er werd fel gestreden voor het vrouwenkiesrecht.

In plaats van voor huishoudelijk gebruik werd in die tijd de quilt- en patchworktechniek ingezet voor vlaggen en banieren die in optochten en protestdemonstraties meegedragen werden. In het midden van de negentiende eeuw begonnen Amish-vrouwen op geheel eigen wijze quilts te maken. De Amish zijn een religieuze groepering uit Zwitserland. Hierover in de volgende Onderweg meer.

In Europa werd in de twintigste eeuw niet veel meer gequilt, maar in de zeventiger jaren kwam daarin een grote verandering. In 1971 vond in New York een grote quilttentoonstelling plaats, die later naar o.a. Parijs en Amsterdam reisde. Dat bracht voor het eerst veel mensen in contact met patchwork en quilten. In 1983 werd in Nederland het Quiltersgilde opgericht, dat tot op de dag van vandaag zeer actief is. Ook hier in Nederland vertellen quilts een verhaal. Zo zijn er Bijbelse en Liturgische quilts (zie quiltkapel.nl), quilts voor Kerst, quilts die gemaakt worden van de kleding van een dierbare overledene, quilts met aandacht voor vluchtelingen en nog veel meer.

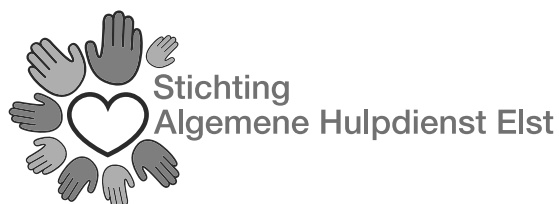
Tenslotte:

In een artikel uit de NRC van jan. 2008 getiteld 'Kritische quilts vervangen de grote vredesacties in Israël' wordt melding gemaakt dat de tijden van de vredesgroeperingen in Israël voorbij zijn. Moe van de oorlogen en ontgoocheld door de politiek zoeken opvallend veel jonge Israëliërs maar ook ouderen een veilig onderkomen in het niet willen weten. Desondanks zijn er nog kunstenaars en activisten, die zich blijven inzetten.

Een van hen was de psychologe Ariele Brin-Benyamini. Zij heeft 20 jaar lang gestreden tegen de onderdrukking van de Palestijnen en heeft haar gevoelens verwerkt in quilts. Actueler dan ooit!

Susan Hordijk

Hulp bij maaltijdvoorziening, personenvervoer, kleine klusjes in en om het huis, boodschappen en tuinonderhoud.

0481-374926 (op werkdagen van 9.00 - 10.00 uur)

info@hulpdienstelst.nl

www.hulpdienstelst.nl